

ISBN NO : 978-605-05-1538-1
ESER ADI : TÜRK İDARE HUKUKU AÇISINDAN GIDA
GÜVENLİĞİ VE DENETİMİ
YAZAR ADI : MEHMET HATİPOĞLU
YAYIM YILI : 2023

TÜRK İDARE HUKUKU AÇISINDAN GIDA GÜVENLİĞİ VE
DENETİMİ

ÖDEMELİ İSTEME VE GENEL DAĞITIM

YETKİN Basım Yayım ve Dağıtım A.Ş.

Strasburg Caddesi No: 31/A 06430 Sıhhiye / ANKARA

Tel : 0 (312) 231 42 34 (35) – 232 03 43 Faks: 229 87 85

Şube: Abide-i Hürriyet Cad. No: 158 34381 Şişli / İSTANBUL

Tel: 0 (212) 234 50 56 (57) Pbx Faks: 0 (212) 234 50 58

e-mail: yetkin@yetkin.com.tr <http://www.yetkin.com.tr>

Yayınevi Sertifika No: 47453

Yayın Kodu: ISBN 978-605-05-1538-1

© Yetkin Yayınları 2023

Dizgi: YETKİN Elektronik Yayıncılık Sistemleri

Baskı: YETKİN BASİMEVİ

Kâzım Karabekir Caddesi No: 95/7-8-10

Tel: 0 (312) 341 00 06 06060 ANKARA

Matbaa Sertifika No: 47452

Dr. Mehmet HATİPOĞLU

**TÜRK İDARE HUKUKU AÇISINDAN
GIDA GÜVENLİĞİ
ve
DENETİMİ**

Ankara 2023

Türkçe Kaynaklar

Aldıkaçtı, Orhan. “*Sosyal Devlet*”, Anayasa Yargısı, Cilt:14, Yıl:1997.

Akbulut, Seda Uçar / Akbulut, Emre. “*BM Ekonomik, Sosyal Ve Kültürel Haklar Sözleşmesi’nin 12. Maddesi Çerçevesinde Sağlık Hakkı Ve İdarenin Sorumluluğu*”, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, Cilt:15, Sayı:1, Yıl:2012.

Akgül Aydın. “*İdarenin Sağlık Hizmetlerinden Doğan Tazmin Sorumluluğu Ve Danıştayın Yeni Yaklaşımı*”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt:XX, Sayı: 1, Y. 2016.

Akkoyunlu, Sencer Abdullah. ‘*Kamu Düzeninin Sağlanmasında Kolluğun Yetkileri*’, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzincan Üniversitesi SBE, Erzincan, 2017.

Aktaş, Ahmet. *Ağırlama Hizmet İşletmelerinde Yiyecek ve İçecek Yönetimi*, Livane Matbaası, Antalya, 2001

Aktan, Tülay. “Gıda Hukukunun Tarihsel Arkaplanı: En Eski Gıda Kanunu”, İnternet Sitesi Köşe Yazısı, <https://www.gidahatti.com/makale/11531476/tulay-aktan/gida-hukukunun-tarihsel-arkaplani-en-eski-gida-kanunu>

Akyılmaz, Bahtiyar / Sezginer, Murat / Kaya, Cemil. *Türk İdare Hukuku*, Savaş Yayınları, Ankara 2019.

Alpsoy, Zeliha. “*İdari Yaptırım Kavramı ve Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi*”, DÜHFD, Cilt: 26, Sayı: 45, Yıl: 2021.

Artık, Nevzat / Tolun, Aysu. “*Türkiye'deki Gıda Güvenliği Tarihsel Gelişimi*”, Gıda Güvenliği ve Gıda Muhafaza Teknikleri. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2023.

Asutay, Mehmet Baki. “*Soğuk Zincirin Hijyenik Önemi*”, <https://www.apack.com.tr/images/userfiles/SOGUK%20Z%C4%B0NC%C4%B0R%C4%B0N%20H%C4%B0JYEN%C4%B0K%20%C3%96NEM%C4%B0.pdf>

- Atak, Ebru Erden Atak. *Genel Kamu Hukuku Yönünden Beslenme Hakkı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2018.
- Atasayan, M. Gözde. *Kamu Hizmetlerinin Süreklilik ve Düzenlilik İlkesi*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2012.
- Atay, Ender Ethem. *İdare Hukuku*, Tuhan Kitabevi, Ankara 2012.
- Atik, İlker / Atik, Azize. *"Belediyelerin Gıda Güvenliğindeki Rolü"*, Alanya Uluslararası Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Nobel Yayınları, Ankara 2018.
- Atik, İlker / Atik, Azize. *"Merkezi ve Yerel Yönetimlerin Gıda Güvenliğindeki Etkileri: Dünyadan ve Türkiye'den Örnekler"*, Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 2, Yıl: 2019.
- Aydın, Merve / Arslan, Derya / Türker, Selman. *"Gıda Teknolojisinde Yenilikçi Yaklaşımlar"*, Helal ve Etik Araştırmaları Dergisi, Cilt:3, Sayı:1, Yıl: 2021.
- Bayındır, M. Savaş. *"Sağlık Hizmetlerinde İdarenin ve Hekimlerin Sorumluluğu"*, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:XI, Sayı:1-2, Yıl:2007.
- Beykaya, Mehmet. *"Türkiye'de Gıda Endüstrisinde Gıda güvenliği ve Denetimlerin Rolü: Iğdır İli Örneği"*, Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Cilt:10, Sayı:1, Yıl:2020.
- Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmenin 12 No'lu Genel Yorum: Yeterli Beslenme Hakkı. http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:W22vw_XTPGUJ:ceidizleme.org/ekutuphaneresim/dosya/735_12.doc&cd=8&hl=tr&ct=clnk&gl=tr
- Bucak, Turgay. *"Yiyecek İçecek İşletmelerinde Iso 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sisteminin Uygulanabilirliği: İzmir İli Örneği"*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE., İzmir, 2012.
- Bulu Melih / Eraslan / İ. Hakkı / Barca, Mehmet. *"Türk Gıda Sektörünün Uluslararası Rekabetçilik Düzeyinin Analizi"*, Afyon

Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt: IX , Sayı:1, Yıl:2007.

Bulun Mustafa / Demirbaş, Fatih / Kapıcıoğlu, M. İ. Safa. “*Koruyucu Sağlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojileri Kullanımının Önemi*”, <https://ab.org.tr/ab02/tammetin/57.doc>.

Bulut, Nihat. “*Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılma Nedeni Olarak Genel Ahlak*”, AÜEHFD, Cilt:IV, Sayı:1-2, Yıl:2000.

Buzbaş, Necdet. “*Türkiye ve AB’de Gıda Güvenliği: Ortaklığın Sinerjisi*”, 28.Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi Toplantısı, Edinburg 2010. [http://www.tobb.org.tr/AvrupaBirligiDairesi/Dokumanlar/Faaliyetler/kik/\(13\)%20synergy-food-safetycooperation-tr.pdf](http://www.tobb.org.tr/AvrupaBirligiDairesi/Dokumanlar/Faaliyetler/kik/(13)%20synergy-food-safetycooperation-tr.pdf)

Bülbül, M. Kamu İç Kontrol Sistemi ve Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum, Ümit Ofset, Ankara, 2009.

Çağlayan, Ramazan. *İdare Hukuku Dersleri*, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.

Çağlayan, Ramazan. *İdari Yaptırımlar Hukuku*, Asil Yayınları, Ankara, 2006.

Çakıcı, Lâtif., İşletmelerde Ambalaj Sorunları ve Ambalajlama Alanındaki Gelişmeler, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No. 559, Ankara, 1987.

Çalıcıoğlu, Mehmet. “*Gıda Güvenliğinde Dünyada ve Türkiye’de Kabuk Değişimi*”, 23.10.2012, Gıda Teknolojisi adlı Haber Sitesi, <https://www.gidateknolojisi.com.tr/haber/2012/10/gida-guvenliginde-dunyada-ve-turkiyede-kabuk-degisimi>.

Çopuroğlu, Gizem / Kasımoğlu Doğru, Aylin / Ayaz, Naim Deniz. ‘*Türk Gıda Mevzuatında Risk Analizi*’, Etlik Vet Mikrobiyol Dergisi, Cilt:26 Sayı:1, Yıl: 2015.

Çetin, Seydi Ahmet / Şahin, Bayram. “*Gıda Güvenliğinden Risk Faktörleri ve Hijyenin Önemi*”, Journal Of Tourism and Gastronomy Studies, V. 5, S. 2, (Eylül 2017).

Çınarlı, Serkan. *İdarenin Sağlık Hizmetinin Sunumundan Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğu*, Orion Kitabevi, Ankara 2013.

- Dayı, Taygun / Beyhan, Yasemin. “*Korona Virüs Pandemisi: Yeniden Önem Kazanan Gıda Kaynaklı Hastalıklar, Nedenleri ve Önleme Yolları*”, Sağlık ve Toplum Dergisi, COVID-19 Özel Sayısı, Temmuz 2020.
- Demirağ, Kemal / Yılmaz, Hülya. “*Gıda Güvenliği, Sürdürülebilirliği ve Yerel Yönetimler*”, TMMOB İzmir Kent Sempozyumu Bildiri Kitabı, TMMOB 2009.
- Demirbaş, Nevin / Oktay, Dilşen / Tosun, Duygu. “*AB Sürecindeki Türkiye’de Gıda Güvenliği Açısından Geleneksel Gıdaların Üretimi ve Pazarlanması*” Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, Cilt:10, Sayı:3-4, Yıl: 2006.
- Demirci, S.B., “*Soğuk Zincir Lojistiğinde Tedarik Zincirinin Önemi ve Yaş Sebze-Meyve Örneği: Bir Literatür Taraması*”, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2(1), 2020.
- Demiröz, Bediha. “*Türkiye’de ve Dünyada Gıda Denetimi ve Laboratuvarlar*”, Gıda Mühendisleri Dergisi, Sayı: 19, Yıl:2005.
- Demiröz, Bediha. “*AB, ABD ve Ülkemizde Gıda İşyerlerinin Kayıt Sistemine Kısa Bir Bakış*”, Dünya Gıda, Gıda Dergisi, Ocak 2012.
- Denizer, Dünder. *Konaklama İşletmelerinde Yiyecek ve İçecek Yönetimi*, Detay Yayıncılık, 2005.
- Dönmezer, Sulhi. ve Erman, Sahir. *Nazarî ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Genel Kısım, Cilt II, İstanbul 1997.
- Duran, Lütfi, *İdare Hukuku Ders Notları*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1982.
- Ekinci, Yusuf. *Ahilik*, Özgün Matbaacılık, Ankara, 2008
- Ekşi, Aziz. “*Türkiye’de Gıda Sanayinin Durumu ve Geleceği*”, Gıda, Cilt:17, Sayı:1, Yıl: 1992.
- Erkmen, Osman. “*Gıda Kaynaklı Tehlikeler Ve Güvenli Gıda Üretimi*”, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, Cilt:53, Sayı:3, Yıl:2010.
- Erkmen, Osman / Bozoğlu, T. Faruk. *Food Safety*, İlke Publishing Company, Ankara 2008.

- Erol, Ömer Faruk. “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt:26, Sayı:1, Yıl:2020.
- Ertan, İzzet Mert. *Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunda Sağlık Hakkı ve Etkinleştirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE(Kamu Hukuku ABD), İstanbul 2012.
- Evren, Mustafa / Ataman, Rahime Petek. “Gıda Güvenliği ve Etik”, Türkiye Biyoetik Dergisi, Vol:7, No:4, Yıl:2020.
- Fişek, Nusret. “Halk Sağlığında Terim Kargaşası Bir Sorun mudur?”, Prof. Dr. Nusret Fişek’in Kitaplaşmamış Yazıları–III, Eğitim, Tıp Eğitimi, Uzmanlık, Sürekli Eğitim ve Diğer Konulardaki Yazıları: 1. https://www.ttb.org.tr/n_fisek/kitap_3/33.html
- Gemalmaz, M. Semih. “Tarihselliği Bağlamında İnsan Hakları”, İnsan Hakları Yıllığı, Cilt:7-8, Yıl:1986.
- Gezgin, Tuğba. “Türkiye’de Hayvansal Kökenli Gıdalar Mevzuatı”, TEAD, 2017, 3 (2), <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/393919>
- Giritli, İsmet / Pertev, Bilgen / Akgüner, Tayfun. *İdare Hukuku*, Der Yayınları, İstanbul 2001.
- Gökçe, Ramazan / Ergezer, Haluk. “Gıda Mevzuatımız; Nereden, Nereye?”, Akademik Gıda, Cilt:14, Sayı:2, Yıl:2016.
- Gözler, Kemal. *İdare Hukuku Cilt II*, Ekin Yayınevi, Bursa 2003.
- Gözler, Kemal. *İdare Hukukuna Giriş*, Ekin Yayınevi, Bursa 2008.
- Gözler, Kemal / Kaplan, Gürsel. *İdare Hukuku Dersleri*, Ekin Yayınevi, Bursa 2016.
- Gözübüyük, Şeref / Tan, Turgut. *İdare Hukuku Cilt 1 Genel Esaslar*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007.
- Gözübüyük, A. Şeref / Tan, Turgut. *İdare Hukuku Cilt I(Genel Esaslar)*, Turhan Kitabevi, Ankara 2013.
- Gültekin, Esra. “Avrupa Birliği Gıda Politikasındaki Gelişmeler ve Türkiye”, AB Uzmanlık Tezi, Ankara

2005,https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Belgeler/%C4%B0DAR%C4%B0%20%C4%B0%C5%9ELER/uzmanl%C4%B1k%20Tezleri/tez_esra.pdf.

Günday, Metin. *İdare Hukuku*, İmaj Yayınevi, Ankara 2004.

Gürbüz, M., *Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanlığı'nın Tarihi Gelişimi*, Uzmanlık Tezi, TODAİE, Ankara 1989.

Hafizoğulları, Zeki. *Ceza Normu, Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni*, Ankara, 1996.

Halaç, Eyüp. “*Gıda Kalitesi ve Gıda Mevzuatı ile İlgili Temel Kavramlar Işığında Türk ve Ab Gıda Mevzuatının Karşılaştırılması*”, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt:4, Yıl:2002.

Hatipoğlu, Mehmet. “*Çevrenin Korunmasında İdari Yaptırımların Caydırıcılık Açısından Değerlendirilmesi*”, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, S. 1, Y. 2016.

Kapani, Münci. *Kamu Hürriyetleri*, Yetkin Yayınları, Ankara 1993.

Kaplan, Gürsel. “*İdarenin Sağlık Kamu Hizmetinin Yürütülmesinden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğu Alanında Yeni Gelişmeler*”, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Dergisi, Sayı: 19, Kitap:1, Yıl:2004.

Karagülmez, Ali. *Suç Olmaktan Çıkarma, İdarî Para Cezaları, Açıklamalı Kabahatler Kanunu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2005.

Karahanoğulları, Onur. *Kamu Hizmeti (Kavram ve Hukuksal Rejim)*, Turhan Kitabevi, Ankara 2004.

Karaman, Tamer. “*Gıda Güvenliği Zincirinin Can Damarı Analiz Laboratuvarları*”, Gıda Teknolojisi Dergisi, Y. 26, S.5, https://www.gidateknolojisi.com.tr/images/pdf/GIDA_TEKNOL_OJISI_DERGISI_EKIM_2022.pdf

Kılıç, Serkan / Şenol, Gökhan. “*Gıda Perakendeciliğinin Gelişimi ve Gıda Perakendeciliğinde Rekabeti Etkileyen Unsurlar*”, İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi Cilt:1, Sayı:2, Yıl:2010.

- Kocatepe, Demet / Tırıl, Alpay. “Sağlıklı Beslenme ve Geleneksel Gıdalar”, Journal Of Tourism And Gastronomy Studies, Cilt:3, Sayı:1, Yıl:2015.
- Koç, Ali / Bölük, Gülden / Aşçı, Serhat. “Gıda Güvenliği Ve Kalite Standartlarının Gıda İmalat Sanayinde Yoğunlaşmaya Etkisi”, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt:8, Sayı:16, Yıl:2008.
- Koç, Emin. “Gıda Güvenliği ve İdarenin Yetkileri”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, İzmir 2014.
- Koç, Emin. “Gıda Güvenliği ve Sağlığın Korunması”, TAAD, Sayı:22, Yıl:2015.
- Koç, Gökçe / Uzmay, Ayşe. “Gıda Güvencesi Ve Gıda Güvenliği: Kavramsal Çerçeve, Gelişmeler ve Türkiye”, Tarım Ekonomisi Dergisi, Cilt:21, Sayı:1, Yıl:2015.
- Koçak, Nilüfer. *Yiyecek İçecek Hizmetleri Yönetimi*, Detay Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara, 2009
- Koçberber, Seyit. “Dünyada ve Türkiye’de Denetim Etiği”, Sayıştay Dergisi, Sayı:68, Yıl:2008.
- Maden, Mehmet. “Gıda Ceza Hukukunun Bazı Temel Kavramları ve Genel Yapısı Üzerine Mukayeseli Bir İnceleme”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi-Journal of Penal Law and Criminology, Cilt:7, Sayı:1, Yıl:2019.
- Mettke, Thomas. “Gıda Hukukunun Gelişimi”, (Çev: A. Necip Ortan), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:36, Sayı:1, Yıl:1979.
- Oğurlu, Yücel. *İdari Yaptırımlar Karşısında Yargısal Korunma*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2001.
- Oğurlu, Yücel / Öztürk, Serap. *Karşılaştırmalı Hukuk Bakımından Gıda Güvenliği*, Dış Ticaret Enstitüsü Working Paper Series, WPS NO: 244/2020-06.
- Okay Tekinsoy, Özge. *İdare Hukukunda Kamu Düzeni Kavramı*, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2011.
- Özay, İl Han. *Günüşiğinde Yönetim*, Filiz Kitabevi, İstanbul 2004,

- Özay, İl Han. *İdari Yaptırımlar: Kurumsal Bir Deneme*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1985.
- Özbek, Fethi Şaban / Fidan, Halil. “*Türkiye ve Avrupa Birliğinde Gıda Standartları*”, Selçuk Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi Cilt:24, Sayı:1, Yıl:2010.
- Özdemir, Recep. Tarihte Tüketici Haklarına Yönelik Yapılan İlk Kanun: “Kanunnâme-İ İhtisab-I Bursa”, Mecmua Dergisi, Y. 2, S. 4, 2017.
- Özen, Mustafa. “*Gıdada Sahtekârlık, Cezai ve Hukuki Sorumluluk*”, Ankara Barosu Dergisi, Sayı:2 Yıl:2013.
- Öztürk, İlknur. “*Türkiye’de Perakende Sektörü*”, Journal of Social Sciences, Cilt:3, Sayı:1, June 2006.
- Öztürk, Serap. *Gıda Güvenliği ve İdari Denetim*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi SBE, İstanbul, 2020.
- Parlak, Turgay. “*Gıda Ürünleri Üretiminde Hijyen Kavramına Farklı Bir Bakış*”, OHS Academy, 3(2), 2020.
- Peerzada, Rabia İlay. *Uluslararası Hukukta Gıda Hakkı*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, ESBE, Ankara 2019.
- Resmi Gıda Denetimleri Çalıştay, “*Türkiye’de Resmi Gıda Güvenliği Denetimleri Sonuç Bildirgesi*”, Gıda Mühendisliği Dergisi, Sayı:38, Yıl:2013.
- Sağlam, Aydın / Masatcioğlu, M. Tuğrul. “*Avrupa Birliği ve Türkiye Kaynaklı Gıdalarda 2009–2018 Yılları Arasında Rasff Bildirimleri*”, GIDA (The Journal Of Food), Cilt:45, Sayı:4, Yıl:2020.
- Sağlam, Ömer Faruk. *Türk Gıda Mevzuatı*, Semih Ofset, Ankara 2000.
- Soylu, Ahmet Cemil. *İdarenin Gıda Güvenliğine İlişkin Faaliyetleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul 2022.
- Şahin, Adil. “*Ulusüstü İnsan Hakları Hukukunda Ekonomik Sosyal ve Kültürel Hakların Niteliği Bağlamında Sağlık Hakkının*

- Kapsamı Üzerine Bir İnceleme*", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 59, Sayı:4, Yıl:2010.
- Şahinbaş, Nail. *Türkiye’de Gıda Kontrol Hizmetlerinin Örgütlenmesi ve Personel Sorunları (Yeni Bir Model)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, TODAİE, Ankara 1992.
- Şahinöz, Ahmet. *Gap: Gıda Güvenliği ve Dış Ticaret*, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 18, S. 2, 2000.
- Tahmazoğlu Uzeltürk, Sultan. *Anayasa Hukuku Açısından Sağlık Hakkı*, Legal Yayıncılık, İstanbul 2012.
- Talas, Cahit. *“Yaşam Hakkı ve Toplumsal Haklar”*, İnsan Hakları Yıllığı, Cilt:12, Yıl:1990.
- Tanör, Bülent. *Anayasa Hukukunda Sosyal Haklar*, May Yayınları, İstanbul 1978.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, *Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliği Hakkında Kılavuz*, <https://ordu.tarimorman.gov.tr/Belgeler>
- Tek, Ömer Baybars. *Perakende Pazarlama Yönetimi*, Üçel Yayıncılık Dağıtımcılık, İzmir 1984.
- Tekeli, Sait. *Türkiye’de Gıda Mevzuatı ve Kontrolünün Esasları*, Ayyıldız Matbaası, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Yayınları, Ankara 1975.
- Temiz, Özgür. *“Türk Hukukunda Bir Temel Hak Olarak Sağlık Hakkı”*, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt:69, No:1, Yıl:2014.
- Toroslu, Nevzat. *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Ankara, 1970.
- Ulusoy, Ali D., *İdari Yaptırımlar*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- Uyanık, Cahit. *“Yıllık Standard Yolculuğu”*, Standard Dergisi, Yıl: 43 (514): 15, Ekim, 2004.
- Uyar, Lema. *Birleşmiş Milletler’de İnsan Hakları Yorumları*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2006.

- Yıldırım, Turan ve Üstün, Gül Fiş. Açıklamalı- Notlu İdari Yargılama Usulü Kanunu, On İki Levha Yay., İstanbul, 2020.
- Yıldırım, Turan / Yasin, Melikşah / Kaman, Nur / Özdemir, H.Eyüp / Üstün, Gül / Okay Tekinsoy, Özge. *İdare Hukuku*, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2015.
- Yıldız Çankaya, Sibel. “*Tedarik Zinciri İzlenebilirliğinin Önündeki Engellerin Dematel Yöntemiyle Değerlendirilmesi*”, Journal of Research in Business, Cilt:6, Sayı:2, Yıl:2021.
- Yılmaz Çebi, Seda / Olhan, Emine. “*Avrupa Birliği Gıda ve Yemde Hızlı Alarm Sistemi'nin Türkiye'nin Gıda Ürünleri İhracatı Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi*”, Tarım Ekonomisi Dergisi, Cilt:23, Sayı:1, Yıl:2017.
- Yılmaz, Mustafa. “*İdarenin Sağlık Hizmetlerinden Doğan Kusur Sorumluluğu*”, Sağlık Hukuku Sempozyumu Erzincan 15-16 Mayıs 2006, Yetkin Yayınları, Ankara 2007.
- Yörük, Nuray Gamze. ve Güner, Ahmet. “*Gıda Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi*”, Ulusal Laboratuvar Akreditasyonu ve Güvenliği Sempozyumu, İstanbul, 2014
- Zengin, Nazmi. “*Sağlık Hakkı ve Sağlık Hizmetlerinin Sunumu*”, Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi, Cilt:1, Sayı:1, Yıl 2010.
- Zincirci, Öncel. *Türkiye’de Tarım Teşkilatının Tarihçesi*, Ankara 1994.

Yabancı Kaynaklar

- Ababouch, L. “*The role of government agencies in assessing HACCP*”, Food Control V. 11, 2000.
- Aleksandra Kowalska / Maria Curie / Louise Manning, “*Using the Rapid Alert System for Food and Feed: potential benefits and problems on data interpretation*”, Crit Rev Food Sci Nutr. 2021;61(6), <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32274931/>
- Alemu, M., / Bosena, T. (2017). “Impact of small scale irrigation on farm households’ food security: The case of Girana irrigation scheme in Kobo District, North Wollo zone of Amhara region, Ethiopia (Doctoral dissertation)”.

- Alkire, S. / Roche, J. M. / Ballon, P. / Foster, J. / Santos, M. E. / Seth, S. *"Multidimensional poverty measurement and analysis"*, USA: Oxford University Press. (2015).
- Antle, J., *"Benefits and costs of food safety regulation,"* Food Policy, Vol. 24, No. 6, (1999).
- Antonio Valero / Magdevis-Yanet Rodríguez / Guiomar Denisse Posada-Izquierdo / Fernando Pérez-Rodríguez / Elena Carrasco / Rosa Maria García-Gimeno, *"Risk Factors Influencing Microbial Contamination in Food Service Centers"*, Published: April 13th, 2016, p.28-58, From HA Makun (Ed), Significance, Prevention and Control of Food Related Diseases, Intech Open press, Croatia.
- ANZFA 2001. Food safety: an audit system. An information paper outlining an audit system developed for the purpose of auditing food safety programs. Canberra, Australia: Australia New Zealand Food Authority.
- Babu, S. / Gajanan, S. N. / Sanyal, P. *"Food security, poverty and nutrition policy analysis: statistical methods and applications"*, Academic Press (2014).
- Barone, Caterina., Bolzoni, Luciana., Caruso, Giorgia., Montanari, Angela., Parisi, Salvatore. and Steinka, Izabela. *Food Packaging Hygiene*, Springer International Publishing, e-Book, 2015.
- Bellows, A. C. / Alcaraz, G. / Hallman, W. K. "Gender and food, a study of attitudes in the USA towards organic, local, US grown, and GM-free foods", *Appetite* 2010 Dec;55, 540–550.
- Carol A / Wallace / Susan C. Powell / Lynda. *"Development of methods for standardised HACCP assessment"*, *British Food Journal*, Vol. 107 No. 10, (2005).
- Cecchini, M.; Warin, L. *Impact of food labelling systems on food choices and eating behaviours: A systematic review and meta-analysis of randomized studies*. *Obes. Rev.* 2016.
- Clay, E. (2002). Food security: Concepts and measurement. Trade reforms and food security: Conceptualising the linkages. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

Commission Of The European Communities, *'The General Principles Of Food Law In The European Union'*, Commission Green Paper, Brussels, 30.04.1997 COM(97).

Debnath Chaudhuri, *"Food Safety For Public Health"*, Indian Journal of Public Health, Volume 59, Issue 2, April-June, 2015.

D. J. Wagstaff, *"Public Health and Food Safety: A Historical Association, Public Health Reports,"* November-December 1986, Vol. 101, No. 6.

D. P. Atrey, *"Food Safety in The 21st Century, Public Health Perspectives"*, Chapter 35, Academic Press, 2017.

EIU. (2013). Global food security index 2013: An annual measure of the state of global food security. Online: <http://foodsecurityindex.eiu.com/Index>. Accessed 7 Sept 2013.

Emilie H Leibovitch, *"Food Safety Regulation in the European Union: Toward an Unavoidable Centralization of Regulatory Powers,"* Texas International Law Journal 43 (2007).

Emily M. Broad Leib / Margot J. Pollans, *"The New Food Safety"*, California Law Review, V. 107, No. 4, Augustos 2019.

European Commission, *Questions and Answers: RASSF*, 2017, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_17_2461

European Food Safety Authority (EFSA), *"Chemicals in Food,"* Technical Report, <https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/chemicals-food>

E. Jeffery Rhodehamel. *"Overview of Biological, Chemical, and Physical Hazards"*, HACCP. Boston, MA: Springer US; 1992.

FAO/WHO, *'Food safety risk analysis part I: An overview and framework manual'*, Provisional Edition, June 2005, Rome, s. 12-13, https://www.fsc.go.jp/sonota/foodsafety_riskanalysis.pdf.

FAO / WHO, *"Assuring food safety and quality: Guidelines for strengthening national food control systems"* Rome: Food and Agriculture Organization and World Health Organization, 2003, <http://www.fao.org/docrep/006/y8705e/y8705e00.htm>.

- FAO / WHO, “*Strengthening national food control systems: Guidelines to assess capacity building needs*” Rome: Food and Agriculture Organization and World Health Organisation, 2006, <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/009/a0601e/a0601e00.pdf>.
- Feldmann, C. / Hamm, U. “Consumers' perceptions and preferences for local food: a review” *Food Quality and Preference*, Volume:40, Part:A, March 2015.
- Feltes MMC / Ariseto-Bragotto AP / Block JM. “*Food quality, food-borne diseases and food safety in the Brazilian food industry*” *Food Quality and Safety*, 2017; 1(1).
- Forget G / Lebel J., “*An ecosystem approach to human health*”, *International Journal of Occupational and Environmental Health*. 2001; 7: S3–38.
- Fred Fung / Suresh Menon / Huei Wang, “Food safety in the 21st century”, *Biomedical Journal*, Volume:41, Issue:2, April 2018.
- Garcia SN / Osburn BI / Jay-Russell MT. “One Health for Food Safety, Food Security, and Sustainable Food Production”, *Frontiers in Sustainable Food Systems* Volume: 4:1. Year: 2020.
- Gizaw, Z. “*Public health risks related to food safety issues in the food market: a systematic literature review*”. *Environ Health Prev Med* 24, 68 (2019). <https://doi.org/10.1186/s12199-019-0825-5>.
- GFSR. 2016. Food safety audits. Available from <http://globalfoodsafetyresource.com/food-safety/food-safety-audits#>.
- Griffith CG, 2005. “*Are we making the most of food safety inspections? A glimpse into the future*”, *Br Food J* 107: 132– 9.
- Gro Haarklou Mathisena / Jan Alexandera / Christiane Kruse Fæstea, et al., “*A Ranking Method Of Chemical Substances In Foods For Prioritisation Of Monitoring, Based On Health Risk And Knowledge Gaps*”, *Journal of Food Research International*, Vol. 137, 2020.
- Gunningham, Neil / Joseph Rees, “*Industry self-regulation: an institutional perspective*” *Law & Policy* 19.4 (1997).

Hazard Analysis And Critical Control Point (Haccp) System And Guidelines For Its Application, Annex to CAC/RCP 1-1969 (Rev. 4 - 2003).

H.J. van der Fels-Klerx / E.D. van Asselt / M. Raley / M. Poulsen / H. Korsgaard / L. Bredsdorff, et al., “*Critical Review Of Methodology And Application Of Risk Ranking For Prioritisation Of Food And Feed Related Issues, On The Basis Of The Size Of Anticipated Health Impact*”, EFSA Journal, 12 (1) (2015).

Holmes E. Miller / Kurt J. Engemann, “*The precautionary principle and unintended consequences*”, Kybernetes Vol. 48 No. 2, 2019.

Husen Ahmed Tura, “*The Right to Food and Its Justiciability in Developing Countries*”, Haramaya Law Review, V. 7 (2018).

International Development Law Organization (IDLO), “*Realizing The Right To Food Legal Strategies And Approaches*”, 2015.

Ivan Gunawan / Iwan Vanany / Erwin Widodo. “*Typical traceability barriers in the Indonesian Vegetable Oil Industry*”, British Food Journal, November 2020, 123 (3).

Jane Omojokun, (April 10th 2013). Regulation and Enforcement of Legislation on Food Safety in Nigeria, Mycotoxin and Food Safety in Developing Countries, Hussaini Anthony Makun, IntechOpen, DOI: 10.5772/54423. Available from: <https://www.intechopen.com/books/mycotoxin-and-food-safety-in-developingcountries/regulation-and-enforcement-of-legislation-on-food-safety-in-nigeria>

Jensen, K.K. / Sandøe, P. “*Food Safety and Ethics: The Interplay between Science and Values*”, Journal of Agricultural and Environmental Ethics 15, 245–253 (2002).

Jessica Vapnek / Melvin Spreij, “*Perspectives and Guidelines on Food Legislation: With a New Model Food Law*”, Food and Agriculture Organization of the United Nations Publication, FAO Legislative Study 87, Rome, 2005.

Jia Chenhao / David Jukes, “*The National Food Safety Control System of China: A Systematic Review*”, Food Control Journal, Vol. 32, Issue 1, 2013.

- J. Cazala, *"Food Safety and the Precautionary Principle: the Legitimate Moderation of Community Courts"*, European Law Journal. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0386.2004.00230.x>
- J. E. Hobbs. *"Information asymmetry and the role of traceability systems"*, Agribusiness, Vol. 20 No. 4, , (2004).
- J. van der Roest / V. Beekman, J. / van den Berg, *'The precautionary principle in international food safety policy-making Theoretical framework and empirical case studies'*, Report 2003.001, April 2003.
- Kamboj, Sahil., Gupta, Neeraj., Bandral, Julie D., Gandotra, Garima and Anjum, Nadira. *"Food safety and hygiene: A review"*, *International Journal of Chemical Studies*, 8(2), 2020.
- Karl Ropkins / Angus Beck, *"Evaluation of worldwide approaches to the use of HACCP to control food safety"*, Trends in Food Science and Technology, Vol. 11, Issue 1.
- Kassie, K.E. / Alemu, B.A. *"Does irrigation improve household's food security? The case of Koga irrigation development project in northern Ethiopia"* Food Sec. (2021), V.12, Issue 6.
- Knorr, W./ Dentener, F. / Lamarque, J.-F. / Jiang, L. / Arneth, A. *"Wildfire air pollution hazard during the 21st century"*, Atmospheric Chemistry and Physics, Volume 17, issue 14, ACP, 17, 9223–9236, 2017.
- Konstantinos V. Kotsanopoulos / Ioannis S. Arvanitoyannis, *"The Role of Auditing, Food Safety, and Food Quality Standards in the Food Industry: A Review"*, Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety, Vol. 16, Issue 5, 2017.
- Koppelman, U.: Grundlagen der Verpackungsgestaltung, Herne/Berlin, 1971.
- Laurian Unnevehr, *"Food safety in developing countries: moving beyond exports"*, Global Food Security. 2015; Vol. 4, p. 24–29. DOI: 10.1016/j.gfs.2014.12.001.

- Laurian J. Unnevehr, “*Food Safety In Food Security And Food Trade*”, International Food Policy Research Institute, Focus 10, Brief 1 Of 17, September 2003.
- Lytton, Timothy D., Technical Standards in Health & Safety Regulation: Risk Regimes, the New Administrative Law, and Food Safety Governance (July 15, 2018). Cambridge Handbook of Technical Standardization Law, Vol. 2: Administrative Law, Copyright, Trademark, and International Law (Jorge L. Contreras, ed., Cambridge University Press 2019).
- Mead, P.S., et al, “*Food-Related Illness and Death in the United States*” Emerging Infectious Diseases Vol 5, No. 5, 1999.
- Miguel Ángel Recuerda Girela, “Food Safety: Science, Politics and the Law” European Food and Feed Law Review , Vol. 1, No. 1 (2006).
- Miyagishima K. / Moy G. / Miyagawa S. / Motarjemi Y. / Ktiferstein F.K., “*Food Safety and Public Health*”, Food Control Journal, Cilt: 6, Sayı: 5, 1995.
- Monteiro CA / Levy RB / Claro RM / Castro IR / Cannon G. “A new classification of foods based on the extent and purpose of their processing”, Cad Saude Publica, 2010 Nov; 26(11):2039-41., doi: 10.1590/s0102-311x2010001100005.
- Naomi Hossain / Dolf te Lintelo, “*A Common Sense Approach to the Right to Food*”, Journal of Human Rights Practice, 10, 2018.
- Neal D. Fortin, Food Regulation: Law, Science, Policy, and Practice, y John Wiley & Sons, Inc. Publication, New Jersey, 2009.
- Newell DG / Koopmans M / Verhoef L / Duizer E / Aidara-Kane A / Sprong H / Opsteegh M / Langelaar M / Threfall J / Scheutz F / van der Giessen J / Kruse H. “*Food-borne diseases—the challenges of 20 years ago still persist while new ones continue to emerge*”, International Journal of Food Microbiology. 2010; 139: S3–S15. DOI: 10.1016/j.ijfoodmicro.2010.01.021
- Nur Marina Abdul Manap / Normaz Wana Ismail. International Journal of Modern Trends in Social Sciences, Volume: 2 Issues: 8 [June, 2019].

- Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights and World Health Organization, “*The Right To Health*”, Fact Sheet No: 31, <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/Factsheet31.pdf>
- Pettoello-Mantovani M / Ehrich J / Sacco M / Ferrara P / Giardino I. “Pop food insecurity and children’s rights to adequate nutrition in Europe”, TL. J Pediatr. 2018.
- Pettoello-Mantovani M / Mestrovic J / Namazova-Baranova L / Giardino I / Somekh E / Vural M. “Ensuring safe food for infants: the importance of an integrated approach to monitor and reduce the risks of biological, chemical, and physical hazards”, J Pediatr. 2021.
- Piotr Lizakowski / Adam Krampichowski, “*Legal regulations and administration of food safety*”, World Scientific News 122 (2019).
- Radovanovic R. “*Food safety: the global problem as a challenge for future initiatives and activities*”, Advances in Food Protection: Springer; 2011.
- Rajput, H. / Rehal, J. / Goswami, D. / Mandge, H.M. “*Methods for Food Analysis and Quality Control*”, In State-of-the-Art Technologies in Food Science: Human Health, Emerging Issues and Specialty Topics; Apple Academic Press: Palm Bay, FL, USA, 2019.
- Ronald H. Schmidt / Gary Rodrick, Food Safety Handbook (Edited), Wiley Interscience Publication, New Jersey, 2003.
- Sahil Kamboj / Neeraj Gupta / Julie D Bandral / Garima Gandotra / Nadira Anjum., “*Food safety and hygiene: A review*”, Int J Chem Stud 2020;8(2):358.
- Sara Mortimore / Carol Wallace. *HACCP: A Practical Approach*, Third Edition, Springer, E-Book, 2013.
- Shangguan, S.; Afshin, A.; Shulkin, M.; Ma, W.; Marsden, D.; Smith, J.; Saheb-Kashaf, M.; Shi, P.; Micha, R.; Imamura, F.; et al. *A Meta-Analysis of Food Labeling Effects on Consumer Diet Behaviors and Industry Practices*. Am. J. Prev. Med. 2019

- Suresh Babu /Prabuddha Sanyal. *“Food Security, Poverty and Nutrition Policy Analysis Statistical Methods and Applications”*, Academic Press (2009).
- Tarasuk, V. (2001). Discussion paper on household and individual food insecurity. Health Canada, 13.
- Taylor, S. J. (2013). *“The 2008 food summit: a political response to the food price crisis in Gauteng province, South Africa”*, Development Southern Africa, 30(6), 760–770., Food & Agric. Org. Of The United Nations [Fao], An Introduction To The Basic Concepts Of Food Security 1 (2008), <http://www.fao.org/docrep/013/al936e/al936e00.pdf>.
- The Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), *“Right To Food: Making It Happen”*, 2011, <http://www.fao.org/3/a-i2250e.pdf>
- The Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), *“Methods To Monitor The Human Right To Adequate Food”*, Book 2, Volume I, 2008.
- The Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), *Food Control Management*, <https://www.fao.org/food-safety/food-control-systems/official-controls/food-control-management/en/>
- Tilman, D. / Balzer, C. / Hill, J. / Befort, B. L. “Global food demand and the sustainable intensification of agriculture”, PANAS, U.S.A., Vol: 108, No:2, 2011-20260.
- Tri Lam / Jon Heales / Nicole Hartley. *“Consumer Trust in Food Safety Requires Information Transperancy”*, Australasian Journal of Information System, 2020, Vol. 24, Selected Papers from ACIS 2018.
- U.S. Food and Drug Administration, *Hazard Analysis and Risk-Based Preventive Controls for Human Food: Draft Guidance for Industry*, Chapter 3: Potential Hazards Associated with the Manufacturing, Processing, Packing, and Holding of Human Food, p.5-6, <https://www.fda.gov/files/food/published/Draft-Guidance-for-Industry>

- Uyttendaele M / Franz E / Schlüter O. “*Food safety, a global challenge*”, Int J Environ Res Public Health. 2016;13(1):67. <https://doi.org/10.3390/ijerph13010067>.
- Watson, J. T. / Gayer, M. / Connolly, M. A. (2007). “Epidemics after natural disasters” Emerg Infect Dis, 2007 Jan; 13(1): 1–5.
- Wen, X. / Gu, L. / Wen, S., “*Job satisfaction and job engagement: Empirical evidence from food safety regulators in Guangdong, China*”, Journal of Cleaner Production, Volume 208, 20 January 2019.
- Wernaart B. / Meulen B. “*The Right to Food in International Law with Case Studies from the Netherlands and Belgium*”, In: Steier G., Patel K. (eds) International Food Law and Policy. Springer, 2016.
- Wilson, A.M. / Meyer, S.B. / Webb, T. / Henderson, J. / Coveney, J. / McCullum, D. / Ward, P.R. “*How food regulators communicate with consumers about food safety*”, British Food Journal, Vol. 117 No. 8, (2015). <https://doi.org/10.1108/BFJ-12-2014-0419>
- World Health Organization (WHO). Food safety fact sheet, 04 June 2019. Available at <https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/food-safety>.
- WHO, “*Food Safety: Report of the Director-General, Executive Board*”, EB105/10, December 1999, https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/EB105/ee10.pdf
- WHO, “*Application of Risk Analysis to Food Standards Issues*”. Report of the Joint FAO/WHO Expert Consultation, Geneva, Switzerland, 13–17 March 1995, WHO (1995).
- WHO, “*Food safety and foodborne illness*”. Fact sheet No. 237, 2007, <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs237/en/>
- Yasmine Motarjemi / Sara Mortimore, “*Industry’s need and expectations to meet food safety, 5th International Meeting: Noordwijk Food Safety and HACCP*”, Forum 9–10 December 2002, Food Control 16 (2005).